

Nr 36

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 19 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m. jämte motioner, såvitt propositionen och motionerna hänvisats till bevillningsutskottet.

Propositionen

I proposition nr 1968: 57 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att
dels anta därvid fogat förslag till lag om ändrad lydelse av 19 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370),

dels godkänna de i propositionen förordade grunderna i fråga om kompensation för bensinskatt,

dels till kompensation för bensinskatt för rennäringsen för budgetåret 1968/69 under nionde huvudtiteln anvisa ett anslag av 100 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

Frågan om anslag till Kompensation för bensinskatt till rennäringsen har hänvisats till jordbruksutskottet och propositionen i övrigt till bevillningsutskottet.

I propositionen sammanfattas dess huvudsakliga innehåll sålunda.

På grundval av bilskatteutredningens betänkande »Kompensation i vissa fall för bensinskatt» (SOU 1967: 34) framläggs i propositionen förslag om gottgörelse för bensinskatt på bensen, som förbrukats vid viss användning av motorsågar och snöskotrar.

Det föreslås att den som yrkesmässigt använder motorsåg skall få individuell kompensation för bensinskatten på den därvid förbrukade bensen. Kompensationen skall normalt utgå med ett schablonmässigt bestämt procenttal av det avdrag för bensen och smörjolja till motorsåg som taxeringsmyndigheterna godtagit vid inkomsttaxeringen. Procenttalet föreslås tills vidare utgöra 15 % av den kompensationsgrundande kostnaden. För speciella fall föreslås särskilda regler. Restituerat belopp bör vara skattefritt vid inkomsttaxeringen. För att erhålla restitution erfordras särskild ansökningshandling, som bifogas självdeklarationen, men restitutionsärendena skall handläggas inom kontrollstyrelsen.

Vidare föreslås att för budgetåret 1968/69 anvisas ett belopp om 100 000

kr. till Svenska samernas riksförbund som gottgörelse för bensinskatt som utgår på bensin vid användning av snöskotrar inom rennäringsen.

Bestämmelserna är avsedda att tillämpas, såvitt gäller motorsågarna fr. o. m. inkomståret 1968 (dvs. 1969 års taxering), och i övrigt fr. o. m. budgetåret 1968/69.

Författningsförslaget har följande lydelse.

Förslag
till
Lag
om ändrad lydelse av 19 § kommunalskattelagen
den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att 19 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

19 §.

Till skattepliktig — — — — — likartad form;
sådan gottgörelse för utgift eller kostnad som arbetsgivare uppburit från pensions- eller personalstiftelse ur medel, för vilka avdrag icke medgivits vid taxering, vid första tillfälle dylika medel finnas i stiftelsen.

— — — — — sådan gottgörelse för utgift eller kostnad som arbetsgivare uppburit från pensions- eller personalstiftelse ur medel, för vilka avdrag icke medgivits vid taxering, vid första tillfälle dylika medel finnas i stiftelsen;

kompensation av staten för bensinskatt på bensin som förbrukats vid yrkesmässig användning av motorsåg.

(Se vidare anvisningarna.)

(Se vidare anvisningarna.)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1969.

Motiveringen för de framlagda förslagen återfinns under följande rubriker på nedan angivna sidor i propositionen.

Inledning, s. 3—4

Nuvarande ordning, s. 4—5

Motorsågarna, s. 5—22

Utredningen, s. 5—10

Remissyttrandena, s. 10—15

Departementschefen, s. 15—22

Snöskotrarna, s. 22—24

Utredningen, s. 22—23

Remissyttrandena, s. 23—24

Departementschefen, s. 24

Motionerna

Yrkanden

1) I de likalydande motionerna *I: 789* av herrar *Tistad* och *Gösta Jacobson* samt *II: 1022* av herr *Öhvall* har hemställts att riksdagen måtte godkänna de i propositionen förordade grunderna i fråga om kompensation av bensinskatt med den ändringen att ansökningar om kompensation skall handläggas av vederbörande länsstyrelse och inte, såsom föreslås i propositionen, av kontrollstyrelsen.

2) I de likalydande motionerna *I: 814* av herrar *Yngve Nilsson* och *Arvidson* samt *II: 1052* av fru *Sundberg* och herr *Nilsson* i Bästekille har hemställts att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att bilskatteutredningen erhåller i uppdrag att skyndsamt utreda frågan om restitution av bensinskatt för betskördemaskiner.

Motivering

I: 789 och II: 1022

Enligt förslaget skall den som önskar erhålla nu avsedd kompensation göra ansökan därom hos kontrollstyrelsen. Ansökningen skall bifogas sökandens självdeklaration och innehålla uppgift om det avdrag som sökanden yrkat i deklarationen för bensin och smörjolja till motorsåg. Taxeringsnämndens ordförande skall på ansökningshandlingen utmärka om avdraget godtagits, ändrats eller lämnats utan prövning vid taxeringen. Prövning skall inte ske, om den kompensationsgrundande kostnaden överstiger 4 000 kr.

Efter behandlingen i taxeringsnämnden skall ansökningarna översändas till kontrollstyrelsen, som har att besluta i kompensationsfrågan. Om den kompensationsgrundande kostnaden inte överstiger 4 000 kr., skall kompensation beräknas enligt schablonen på grundval av det avdrag för bensin och smörjolja som medgetts vid taxeringen. Om taxeringsnämndens beslut i fråga om taxeringen inte klart anger vad som fått dras av i dessa hänseenden eller om den kompensationsgrundande kostnaden överstiger 4 000 kr., skall kontrollstyrelsen verkställa utredning för att fastställa den kompensationsgrundande kostnaden.

Den kompensationsgrundande kostnaden för en skattskyldig understiger normalt 4 000 kr. och torde i regel kunna fastställas vid taxeringen. Kontrollstyrelsens åtgärder kommer därför i normalfallen att inskränka sig till

en rent formell granskning, en enkel multiplikation för uträkning av kompensationsbeloppet och remittering till sökanden av beloppet. Att för dessa enkla handläggningsmoment översända ansökningarna till kontrollstyrelsen synes vara en onödig omgång. Handläggningen kan med fördel ske regionalt, förslagsvis vid länsstyrelserna.

I de fall då utredning måste företagas, såsom då den kompensationsgrundande kostnaden överstiger 4 000 kr. eller inte framgår av taxeringsnämndens beslut, synes länsstyrelsen med sina lokala kontakter vara bättre skickad att ombesörja utredningen än kontrollstyrelsen. Detta talar för att handläggningen av kompensationsansökningarna också i sådana fall bör ske vid länsstyrelserna. Såsom statskontoret anfört i sitt remissyttrande bör uträkning och utbetalning av kompensationsbelopp samordnas med registrering av taxeringsdata hos länsstyrelsen. Det förtjänar uppmärksammas att kontrollstyrelsen i sitt remissyttrande uttalat, att det effektivaste sättet för styrelsen att fullgöra de uppgifter som skulle åvila den enligt utredningsförslaget skulle vara att anlita länsstyrelsernas datakontor. Det sagda talar för att handläggningen av kompensationsansökningarna bör förläggas till länsstyrelserna och inte till kontrollstyrelsen.

I: 814 och II: 1052

Motionärerna ansluter sig i princip till departementschefens förslag till restitution av bensinskatt men anser att det i detta sammanhang hade funnits skäl att ta ställning till frågan om skatterestitution av bensinskatt för betskördemaskiner.

Jordbrukets snabba rationalisering har medfört en alltmer omfattande användning av självgående skördemaskiner. Beträffande de självgående skördeetröskorna som drivs med bensin restitueras en del av bensinskatten i form av ett årligt belopp som f. n. utgör 575 kr.

De ovan nämnda betskördemaskinerna överensstämmer i sitt arbetssätt med de självgående skördeetröskorna, varför det borde vara rimligt att de i detta hänseende behandlas som skördeetröskor. Då restitutionsbeloppets storlek givetvis måste vara avhängigt av den årliga förbrukningen av skattebelagd bensin, kan det emellertid vara svårt att utan vidare fastställa återbäringens storlek. Motionärerna anser därför att bilskatteutredningen bör få i uppdrag att snarast möjligt förelägga Kungl. Maj:t sådant förslag att restitution av bensinskatt kan utgå även för betskördemaskiner.

Utskottet

I propositionen begär Kungl. Maj:t fullmakt att genomföra ett förslag till individuell kompensation för bensinskatt på bensin som förbrukats vid yrkesmässig användning av motorsåg. Vidare föreslås att de renskötande samerna skall få kompensation för bensinskatt, som utgått på bensin vid körning av snöskoter i samband med renskötelsen. Kompensationen avseende snöskoter föreslås bli kollektiv och frågan om anslag härför har hänvisats till jordbruksutskottet. Förslagen i propositionen bygger på ett betänkande som avgivits av bilskatteutredningen.

Den föreslagna kompensationsmetoden i fråga om motorsågar innebär i huvudsak att en ansökan bifogas självdeklarationen och att taxeringsnämndens ordförande gör en anteckning huruvida sökandens yrkande om avdrag för bensin- och smörjolejekostnader i självdeklarationen godtagits av nämnden eller ej. Därefter vidarebefordras ansökan till kontrollstyrelsen som efter granskning utbetalar restitutionsbeloppet med viss procent av avdraget. Procenttalet föreslås så avvägt att beloppet inte sedermera behöver tas upp till beskattning. Antalet restitutionssökande har beräknats till 80 000 och den årliga kompensationen till ca 20 milj. kr.

Bilskatteutredningen har ansett att man inte utan tungt vägande skäl bör avstå från de fördelar från administrativ synpunkt som den nuvarande bensinbeskattningen erbjuder. Med utgångspunkt härifrån och då utredningen enligt sina direktiv inte har att behandla frågan om bensinskattens specialdestinering till vägväsendet och inte heller ansett att frågan kan lösas genom märkning av bensin som används utan samband med vägtrafiken, har utredningen funnit kompensationsmetoden innebära den bästa lösningen. I valet mellan individuell och kollektiv restitution har utredningen stannat för att förorda individuell restitution i fråga om förbrukningen av bensin för motorsågar och kollektiv restitution till samerna för förbrukningen av bensin till snöskoter vid renskötelsen. Departementschefen har i huvudsak inte haft något att invända mot utredningens ställningstaganden i dessa frågor.

Bevillningsutskottet har tidigare i olika sammanhang uttalat tvekan om lämpligheten av att komplettera bensinbeskattningen med restitutioner i olika former och därvid särskilt framhållit de administrativa svårigheterna i samband med individuella restitutioner. Utskottet har även uttalat förhoppningen att den pågående bilskatteutredningen skulle finna lösningar av vägtrafikbeskattningen som gjorde sådana åtgärder överflödiga. Då utredningen nu utan att närmare redovisa motiven utgår från att bensinbeskattningen bör bibehållas, reduceras problemen till hur det nuvarande restitutionssystemet lämpligen bör utbyggas. Utan tvivel har de här behandlade frågorna sin grund i specialdestineringen av bensinskatten till vägväsendet

och utskottet vill därför beklaga att utredningen inte fått i uppdrag att vid bibehållen bensinbeskattning förutsättningslöst pröva specialdestineringen. Det torde vara helt klart att så länge denna regel tillämpas kommer nya krav på restitution att resas. Den snabba tekniska utvecklingen gör det omöjligt att förutse vilket område som närmast står i tur att få bensinskattkompensation, men hur man än hanterar kompensationsinstrumentet måste med nuvarande betraktelsesätt all förbrukning av bensin för annat än vägtrafik anses vara diskriminerad i den mån man inte får full gottgörelse för bensinskatten. Systemet leder till att restitution medges om en förbrukarkategori framför tillräckligt starka skäl härför och om det finns praktiska förutsättningar för en sådan åtgärd, medan i övriga fall restitutionsanspråken lämnas obeaktade. Utskottet kan således inte finna att de i propositionen föreslagna åtgärderna leder till en helt tillfredsställande lösning av de problem som är förknippade med den nuvarande bensinbeskattningen. Med nu gällande förutsättningar för denna beskattning är det dock enligt utskottets mening angeläget att inte några mera betydande grupper med berättigade krav på skatteavlyftning ställs utanför möjligheterna till restitution, och med hänsyn härtill kan utskottet i princip biträda de nu framlagda förslagen.

I fråga om motorsågarna medför förslaget till individuell restitution självfallet visst administrativt merarbete. Av såväl utredningens som Kungl. Maj:ts överväganden framgår emellertid att ett så enkelt förfarande som möjligt eftersträfvats. Utskottet finner att förslaget i allt väsentligt bör kunna godtas med hänsyn bl. a. till att det, såvitt nu kan bedömas, endast i undantagsfall torde påkalla mera omfattande utredningar.

Enligt förslaget i propositionen skall kontrollstyrelsen i egenskap av beskattningsmyndighet för bensinskatten handlägga restitutionsärendena. I motionerna I: 789 och II: 1022 föreslås att denna uppgift i stället skall fullgöras av länsstyrelserna.

Då restitutionsärendena i huvudsak torde bli av expeditionell natur och då de har nära anknytning till självdeklarationerna och taxeringsarbetet och således också till länsstyrelserna finner utskottet inte att Kungl. Maj:t visat särskilda skäl för att överföra ärendena till ett centralt ämbetsverk. En sådan åtgärd hade möjligen varit befogad om man därigenom velat skapa en enhetlig praxis på ett område där mera kvalificerade utredningar måste ligga till grund för besluten. Utskottet tillstyrker alltså motionerna. I samband med att utskottet sålunda förordar att länsstyrelserna får handlägga restitutionsärendena beträffande bensin som förbrukats till motorsågar vill utskottet också fästa uppmärksamheten på vissa andra möjligheter att behandla dessa ärenden.

I propositionen föreslås att taxeringsnämndens ordförande skall göra vissa anteckningar om nämndens beslut beträffande det yrkade avdraget för bensin- och smörjoljekostnader. Utan att ifrågasätta taxeringsnämndsord-

förändens lämplighet för detta uppdrag vill utskottet erinra om angelägenheten av att begränsa nämndernas administrativa uppgifter med hänsyn bl. a. till att uppdraget som ordförande i taxeringsnämnd är en bisyssla som måste fullgöras under en förhållandevis kort period. Det finns enligt utskottets mening därför anledning undvika att belasta taxeringsnämndsordförandena med ytterligare uppgifter under pågående taxeringsarbete. Tidsschemat för taxeringsarbetet medför emellertid att det efter dess avslutande uppstår en minskning i arbetsbelastningen vid det organ, som bl. a. har att sortera och iordningställa underlaget för taxeringen, nämligen den lokala skattemyndigheten. Enligt vad utskottet erfarit skulle uppgifterna med restitutionerna utan svårighet kunna fullgöras inom nuvarande ram för den lokala skattemyndighetens organisation och följaktligen innebära ett bättre utnyttjande av dess kapacitet med viss besparing som följd. En sådan ändring innebär inte annat än att taxeringsnämndens prövning av avdragsyrkandet för bensin- och smörjoljekostnaderna alltjämt i praktiken blir avgörande för komparationens storlek utom i eventuella utredningsfall, där länsstyrelserna eller lokala skattemyndigheten kan infordra kompletterande uppgifter från och även ta kontakt med nämndens ordförande. Det finns därför enligt utskottets mening skäl att närmare överväga en sådan uppläggning som utskottet här angivit i samband med att länsstyrelserna blir första instans beträffande restitutionerna.

Med anledning av propositionen har i motionerna I: 814 och II: 1052 yrkats att bilskatteutredningen också skall få i uppdrag att utreda frågan om restitution av bensinskatt för bensin som använts för drift av betskördemaskiner. Motionärerna hänvisar bl. a. till att dessa maskiner kan anses jämförliga med de bensindrivna skördetröskor för vilkas bensinförbrukning ägaren erhåller en årlig av riksdagen fastställd restitution. Utskottet finner kravet berättigat och biträder alltså motionsyrkandet.

I detta sammanhang vill utskottet aktualisera frågan om en bättre samordning av de olika formerna för individuell bensinskatterestitution. I fråga om komparation för bensinskatt på bensin som använts till motorsåg föreslås i propositionen att beloppet skall reduceras med hänsyn till att de utbetalade beloppen inte behöver deklarerar som inkomst. Beträffande den schabloniserade restitutionen för bensindrivna jordbrukstraktorer och skördetröskor gäller inte den skattefrihet som föreslås i fråga om motorsågarna. Den i propositionen föreslagna ändringen av kommunalskattelagen för att möjliggöra skattefrihet för komparation avseende motorsågar skulle enligt utskottets mening med fördel kunna utvidgas till att omfatta också de övriga formerna av individuell restitution. När det gäller skördetröskor och traktorer är emellertid beloppen som tidigare framhållits fastställda av riksdagen, medan Kungl. Maj:t nu begär fullmakt att i en särskild restitutionskungörelse enligt de i propositionen angivna grunderna få reglera motorsågskomparationen. Det finns enligt utskottets mening skäl att införa

enhetliga regler också beträffande formerna för hur restitutioner skall beräknas och fastställas. Härvid kan övervägas om inte Kungl. Maj:t bör få ett generellt bemyndigande att restituera bensinskatt enligt särskilda av riksdagen godkända grunder. Utskottet är inte berett att föreslå några omedelbara åtgärder i angivna syfte utan förutsätter att Kungl. Maj:t uppdrar åt bilskatteutredningen att utreda såväl det sist behandlade motionsyrkandet som övriga av utskottet i detta sammanhang aktualiserade spörsmål.

Mot de delar i propositionen som i det föregående inte upptagits till särskild behandling har utskottet inte funnit anledning till erinran.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet

att riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 57 och med bifall till motionerna I: 789 och II: 1022 samt I: 814 och II: 1052

1) antar vid propositionen fogat förslag till lag om ändrad lydelse av 19 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370),

2) godkänner de i propositionen förordade grunderna i fråga om kompensation för bensinskatt med de ändringar som utskottet ovan förordat,

3) i skrivelse till Kungl. Maj:t begär den ytterligare utredning av frågan om kompensation för bensinskatt som utskottet ovan förordat.

Stockholm den 18 april 1968

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson (s), Yngve Nilsson (h), Wärnberg* (s), Lundström* (fp), Paul Jansson* (s), Enarsson (h), Stadling (s), Tistad (fp) och Ove Karlsson (s); samt

från andra kammaren: herrar Magnusson i Borås (h), Brandt* (s), Allard* (s), Vigelsbo (cp), Asp (s), Andersson i Essvik (s), Enskog* (fp), Hammarsten (s), Öhvall (fp) och Börjesson i Falköping (cp).

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.